

E ARRISKUAK KONTROLATU ETA GESTIONATZEKO SISTEMAK

E.1 Azaldu ezazu zer irismen duen entitatearen Arriskuen Gestio Sistemak.

Arriskuak gestionatzeko sistemak era integralean funtzionatzen du. Arriskuen Arean zentralizatzen da ohiko kreditu-arriskua onartu, jarraipena egin eta berreskuratzeko ardura, bai eta interes-tasaren, likideziaren, merkatuaren eta eragiketaren arriskuak neurtu eta kontrolatzeko zeregina ere. Hilean behin, arrisku guztien jarraipenaren berri ematen zaio Aktiboen eta Pasiboen Batzordeari (eragiketa-arriskuarena izan ezik), eta, hiru hilean behin, eragiketa-arriskuaren jarraipenaren berri Eragiketa Arriskuaren Batzordeari.

Arrisku guztien jarraipena era zentralizatuan egiten da. Aktiboen eta Pasiboen Batzordea da horren arduraduna, eta, eragiketa-arriskuaren kasuan, Eragiketa Arriskuaren Batzordea. Altxortegiaren eta kapital-merkatuaren arriskuak hortik kanpo gelditzen dira, berariaz uzten baitira Altxortegiaren departamentuaren ardurapean. Era berean, kreditu-arriskua ere kanpoan gelditzen da, bulegoei edo Arriskuen Areari dagokien eskumenetan.

E.2. Adieraz ezazu zein diren Arriskuen Gestio Sistema prestatzeaz eta burutzeaz arduratzen diren entitateko organoak.

Kontseilu Errektorea. Administrazio-organo gorena da. Entitateak hartzen dituen arriskuak zaindu eta gainbegiratzearen azken arduraduna da. Bere eginkizunak aurrera eramateko, Arrisku Batzordearen laguntza jasotzen du —Kontseilu Errektoreko kideek osatzen dute—, eta APBn eta Arriskuen Batzorde Nagusian hartzen du parte zuzenean. Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentuaren zuzendariari arriskuak zorrozki kontrolatzeko eta arriskuen deskargu sistematikoa egiteko eskatzen dio.

Arriskuen Batzorde Nagusia da arriskuaren alorreko zenbateko eta figura guztietan eskuduntzarik handienak dituen. Edozein eragiketa-mota baimendu dezake, salbu eta hauteskunde-kanpainak finantzatzekoak, gai hori Kontseilu Errektorearen ardura da eta.

Zuzendaritza Nagusia. Kontseilu Errektoreak bere gain utzi duelako, arrisku-politikak ezartzeaz arduratzen da. Arriskuen funtzioa antolatzeako, bereizi egin ditu gestio komertzialaren eta arriskuen onarpenaren funtzioak.

Arriskuen Areak, Eragiketa Arriskuaren Batzordeak (EABk) bereziki, arrisku guztiei buruzko jarraipen-eta kontrol-txostena bidaltzen die, hiru hilean behin, Arriskuen Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari, arreta berezia eskainiz ezarrita dauden mugak eta prozedurak zenbateraino bete diren.

Aktiboen eta Pasiboen Batzordea. Organo hori arduratzen da interes-tasaren arriskua, likidezia-arriskua, merkatu-arriskua eta kreditu-arriskua gestionatzeaz eta kontrolatzeaz. EABk arriskuen jarraipenari buruzko informazioa helarazten dio hilean behin, eta batzorde horretan hartzen dira likideziaren, interes-tasaren eta merkatuaren arriskuen gestioari lotutako erabakirik garrantzitsuenak.

Eragiketa Arriskuaren Batzordea. Eragiketa-arriskua kontrolatzen du. EABk arriskuen jarraipenari buruzko informazioa sortzen du hiru hilean behin.

Arriskuen Area. Partikularren eta enpresen kreditu-arriskua onartu, jarraipena egin eta berreskuratzeko ardura zentralizatzen du. Era berean, kreditu-arriskuaren barne-ereduak sortu eta mantentzeaz eta likideziaren, interes-tasaren, merkatuaren eta eragiketaren alorreko arriskuak neurtu eta kontrolatzeaz ere arduratzen da.

Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentua. Hierarkiari begira, Arriskuen Arearen mende dago; funtzionamenduan, berriz, Arrisku Batzordearen mende. Arrisku guztien ikuspegi orokorra ematen du, guzti-guztiak neurtu eta kontrolatzen ditu eta. Departamentu horrek prestatzen ditu kreditu-arriskua onartu eta jarraitzeko barne-ereduak, eta, ildo beretik, bera arduratzen da interes-tasaren, likideziaren, merkatuaren eta eragiketaren arriskuak neurtu eta kontrolatzeaz. APBri, Arrisku Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari bidaltzen dizkie txostenak.

Arriskuen Gestioaren Departamentua. Arriskuen Arearen mende dago. Etxeko eta merkataritzako bezeroekin kreditu-arriskua gestionatzeaz arduratzen da, hala onarpenari dagokionez, nola adiskidantzako eta auzi-aurreko faseetan egoera irregularrei jarraipena egiteari eta berreskurapenei dagokionez. Kobraezinak zehatzen parte hartzen du, eta kopuru jakin batera bitarteko aginpidea du.

Aholkularitza Juridikoko Departamentua. Arriskuen Arearen mende dago. Arrisku-eragiketetan dokumentu juridikoen bidezko babesa eskaintzeaz gain, enpresa-sarean auzia gestionatzen ere laguntzen du.

Altxortegiaren Departamentua. Finantzen Arearen mende dago eta finantza-erakundearen eta errenta finko pribatuaren kreditu-arriskua, merkatu-arriskuak, epe laburreko likidezia-arriskua eta APBn hartutako erabakien ondoriozko posizioak gestionatzeaz arduratzen da.

Araudia Betearazteko Departamentua. Araudia betearazteari lotutako alderdiak kontrolatzeaz eta jarraitzeaz arduratzen da. Entitateko hainbat area eta departamentu koordinatzen ditu.

Bulego-sarea. Partikularrekin nahiz enpreekin kreditu-arriskua onartzeko prozesuaren lehen fasea da. Esparru horretan, hainbat ahalmen dituzte eskuordetuta, betiere entitatearen arrisku-politikak zehaztutako scoring/rating-mailen, alerten eta eskumenen esparruan. Arriskuaren onarpenak txikizkako sarearen ahalmenak gaindituz gero, erabakia Arriskuaren Arearen esku uzten da.

Barne Ikuskaritza. Aseguratzearen eta kontsulten alorreko eginkizun independente eta objektiboa betetzen du. Ikuspegi sistematiko eta diziplinatua emanez, arriskuak gestionatu, kontrolatu eta gobernatzeko prozesuen eraginkortasuna ebaluatu eta hobetzen du.

E.3 Azal itzazu negozio-helburuak lortzeko arrisku nagusiak.

Partikularrekiko eta enpresekiko negozio tradizionalen kreditu-arriskua (kontzentrazio-arriskua barne), egiturazko interes-tasaren arriskua, likidezia-arriskua, altxortegiaren eta kapital-merkatuaren arriskuak (kontrako alderdiaren, herrialdearen, kontzentrazioaren eta merkatuaren arriskuak), eragiketa-arriskua, ospe-arriskua eta negozio-arriskua.

E.4 Esan ezazu erakundeak arriskuarekiko tolerantzia-mailarik duen.

Kontseilu Errektoreak Arriskuarekiko Grinaren Esparrua (RAF) erabiltzen du, batik bat, helburu estrategikoak lortzeko bere gain har dezakeen arriskuaren mota eta maila ezarri, gestionatu eta kontrolatzeko. RAFari esker, entitatearen estrategia finkatzen duten pertsonen kontzientzia osoz onartzen dituzten estrategia horri dagozkion arriskuak.

Gobernantzari dagokionez, Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentua arduratzen da RAFaren inguruko guztiak gestionatzeaz, beharrak aurkitzeaz, tartean diren area guztiak koordinatzeaz eta APBri/Arrisku Batzordeari/Kontseilu Errektoreari proposamenak aurkezteaz. APBk eta Arrisku Batzordeak eginkizun garrantzitsua dute proposamenak aztertu eta gainbegiratzeko, Kontseilu Errektoreari bideratu aurretik, egoki irudituz gero onar ditzan.

Arriskuarekiko Grina ezartzeko, arriskuak bereganatzeko gaitasuna hartzen du kontuan entitateak, eta alderdi hauek begiratzen ditu batez ere:

- Entitateak arriskuak bereganatzeko duen gaitasun finantzarioa (kapitala eta likidezia).
- Negozioaren testuingurua: egoera makroekonomikoa, arau-arriskuak...
- Entitatearen arrisku-kultura.
- Arrisku bakoitzak berezkoa duen arriskua.
- Arrisku bakoitza bereganatzeko prestakuntza-maila eta trebetasuna: arrisku-prozesuen onurak, arrisku bakoitzean parte hartzen duten pertsonen ezagutzak eta prestakuntza, arrisku-mota bakoitza gestionatzeko eta kontrolatzeko azpiegitura teknologikoak duen gaitasuna...

RAFek adierazle- eta metrika-egitura bat ezartzen du, errentagarritasunaren, kaudimenaren, likideziaren eta entitateak gestionatzen dituen arrisku-moten inguruan. Bi maila daude: lehena, funtsezko adierazleena eta, bigarrena, lehen mailakoak garatu edo osatzen dituztenena. Lehentasunezko dimentsioen artean sartzen dira errentagarritasuna, kaudimena eta likidezia, dimentsio horien inguruko CORE adierazleen lehen mailan, alegia. Metrika horiei guztiei helburuak esleitzen zaizkie, bai eta behaketa- eta tolerantzia-atalaseak ere. Horiei esker, entitateak bere gain har dezakeen arriskua zehazten da, hau da, arriskuarekiko abertsio-maila.

Helburu estrategikoak lortzeko, arrisku-profil ertain-baxua izan nahi du entitateak; Arriskuarekiko Grinaren Aitorpenean (RASean) zehazten da. RAS horren behaketa- eta tolerantzia-atalaseak arrisku-politika zuhurrari jarraikiz ezarri dira, eta entitateari estres-egoeretan ere kapitalizazio- eta likidezia-maila lasaietan eustea dute helburu. Entitateak jarraipena egiten die adierazle horiei, eta jarduketako-prozedura bat du ezarrita atalaseak gainditzen direnerako.

E.5 Adieraz ezazu zer arrisku gauzatu diren ekitaldian.

Interes-tasaren arriskuari dagokionez, inoiz ez da gainditu Kontseilu Errektoreak ezarrita duen eta APBK kontrolatzen duen muga.

Merkatu-arriskueta, soberakoak gertatzezkoak dira, hau da, mugak murrizteak eragindakoak eta ez posizioa handitzearen ondoriozkoak. Kasu horietan, kontrol-sistemek egoki funtzionatu dute. ABPK soberako horien berri izan du, eta posizioari eutsi ala ez erabaki du.

Likidezia-arriskuaren alorrean ez da tentsio-egoerarik sortu. Entitatearen likidezaren jarraipen sistematikoari, aurreikuspenekiko desbideratzeen azterketari eta altxortegiaren hileko finantzaketa-planei esker, aurrerapen nahikoz aurreikus daitezke epe ertainera egon litezkeen kontrako inpaktuak, eta aukera dago behar diren neurri zuzentzaileak garaiz egiteko.

Kreditu-arriskuari eta partikularren eta enpresen segmentuetako eragiketei gagozkiola, kreditatu batekiko arriskuak estamentu bateko eskudantziak gainditzen dituenean, goragoko eskudantziak dituen hurrengo estamentura bideratzen da irizpena. Finantza-erakundeekiko eta korporazio handiekiko eragiketetan, entitatearen arriskuen gestioaren esparru barruan gauzatu da jarduera. Esan beharra dago entitateak muga nabarmen txikiagoak ezarri dituela araudiak arrisku handietarako finkatuta dituen aldean.

Eragiketa-arriskuan, berriz, entitatearen jardueraren ondorioz nahitaez sortzen diren eragiketa-galerak txikitu egin dira, atal kualitatiboan ezarrita dauden kontrolei esker. Entitateak hornidurak egin ditu, etorkizuneko beharrak estaltzeko.

Ospe-arriskuari dagokionez, bezeroekiko negozioan egoera batzuek eragindako publizitate negatiboa gestionatzen jarraitzen dugu.

E.6 Azaldu zer plan dauden entitatearen arrisku nagusiei erantzuteko eta horiek ikuskatzeko.

Barne-ikuskaritzak zehazten du entitatearen arriskuak barruan nola gainbegiratu. Izan ere, arriskuen gestio- eta kontrol-prozesuen eraginkortasuna ebaluatu eta hobetzea da haren zeregina.

F ARRISKUAK KONTROLATU ETA GESTIONATZEKO BARNE-SISTEMAK, FINANTZA-INFORMAZIOA EMATEKO PROZESUARI (FIBKS-ARI) DAGOKIONEZ

Azal itzazu arriskuak kontrolatzeko eta kudeatzeko sistemak osatzen dituzten mekanismoak, finantza-informazioa emateko prozesuari (FIBKSari) dagokionez.

F.1 Entitatearen kontrolaren arloa

Azal itzazu, ezaugarri nagusiak aipatuz, hauek gutxienez:

F.1.1 Zer organo edo funtzio arduratzen dira FIBKS sistema (i) egokia eta eraginkorra izateaz, (ii) ezartzeaz eta (iii) gainbegiratzeaz?

Merkatueta entitateari nahiz taldeari buruz argitaratutako finantza-informazioa fidagarria eta egokia izango dela ziurtatzeko, barne-kontrolako mekanismoak ditu ezarrita Caja Laboralak. Prozesu hori indartu egin zen, 2014ko ekitaldian Finantza Informazioari Buruzko Barne Kontrolako Sistema (aurrerantzean FIBKS) berriaren bidez.

Caja Laboralaren Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodearen 3.6 «Informazioaren fidagarritasuna» atalean, gobernu-organismoak eta horiek FIBKSaren alorrean dituzten zereginak daude jasota:

«Caja Laboraleko Kontseilu Errektorea arduratzen da FIBKS egokia eta eraginkorra ezarri, mantendu eta ziurtatzeaz, eta merkatuan entitateari nahiz taldeari buruz argitaratzen den finantza-informazioa osoa, fidagarria eta egokia izango dela kontrolatu eta bermatzeaz».